

Вяра

12.01 по еретическия, †30 декември по църковния календар - Света мъченица Анисия Девица. Свети мъченик Филетер. Свети преподобни Зотик Сиротокърмител. Света преподобна Теодора Цариградска. Света преподобна Теодора Кесарийска

Страдание на света мъченица Анисия Девица

При царуването на нечестивия император Максимиан , в славния град Солун, живеела една девойка на име Анисия, дъщеря на богати родители християни, които я възпитали в страх Божий, така че по добродетели тя растяла по-бързо, отколкото на години, понеже родителите я кърмели повече с истините на вярата и на благочестието, отколкото с мляко. Щом минали младенческите години и Анисия пораснала, родителите старателно я обучили на цялата книжна мъдрост. Надарена с разум, Анисия бързо и лесно усвоявяла всичко и проявявала на дело достойни за учението плодове. Изпълнена с Дух Божий, тя притежавала истински ангелски нрав, а лицето светело с несравнима красота. По това време тя рядко излизала от къщи и скривайки в горницата своята красота, често си казвала с прискърбие:

- О, колко измамен е животът на младостта, погубваща едни и погубвана от други! Добра е старостта, но, горко ми! Продължителността на времето ме изпълва със скръб, защото ще се наложи да я чакам дълги години, дълги години ме делят от небето!

И Анисия никога не преставала да призовава на помощ Христа, прекланяйки колене и проливайки обилни сълзи на земята. Когато родителите отишли при Господа и тя станала наследничка на бащиното имущество, почнала да размишлява какво да прави с богатството си. Защото родителите били събрали огромни съкровища сребро и злато, обширни имоти, грамадни стада, безброй роби и робини, скъпи копринени и златотъкани дрехи, златни съдове, украсени с бисери и скъпоценни камъни и сияещи с великолепието си. Като видяла всичко това, света Анисия казала:

- Как да се спася сред толкова земни богатства? Как да настъпя главата на древната змия - дявола, и да преодолее силата му? Но аз зная какво да сторя: против змията ще употребя змийска хитрост. Както тя ежегодно се обновява, събличайки старата кожа от себе си, така и аз ще се избавя от богатствата си. Защото те нанасят голяма вреда на употребяващите ги за зло и поразяват с неизцерима отрова всички, които ги събират, а скъперниците и немилостивите свързват с оковите и мрежите си. Притежаването на имоти приучва към гняв и трупа богатство с измама и с несправедна мярка, скъпите дрехи научават на тщеславно поведение и въвличат в грях; златните верижки и огърлици заставят главата да се повдига горделиво, защото желаят хората да ги видят и да ги похвалят. И така, ето как ще постъпя с тях: ще бъда тяхна естествена господарка, преди те да получат неестествено господство над мен. Ще стана наистина тяхна господарка и ще ги изразходя за благо, като заедно с това ще избегна поражданите от тях изкушения. Ще намеря за тях

надеждна охрана: ще ги вложи като в съкровищница, в домовете на вдовиците, сирачетата и сиромасите. И верен е поръчителят ми, Господ, Който ще ми въздаде не двойно, а стократно, и ще ме направи участничка във вечния живот. Ще раздам всичко, за да получа всичко в цялост, умножено по сто, и като го раздам, ще взема кръста Христов. Защото тогава ще ми бъде по-лесно да последвам Христа, като оставя земното на земята, за да живея с ангелите на небесата. По-добре да избегна пагубния и нечист живот и да възжелая непреходен живот и духовни подвизи. Ще заменя временното за вечно: ще почета нетленния брак, ще пребъдвам в целомъдрие и ще съхраня за Създателя тялото си чисто. Сега е време за търговия, докато има тържище. Нека гоненията и преследванията да ми изходатайстват награда на небесата. Нека мъчителите и мъките да ми открият достъп до райските утехи; а раните и тъмницата нека ме въведат в Христовия чертог. Защото не само мъжете получават въздаяния, но и жените се сподобяват с венци.

Така говорела тя в себе си и се молела през сълзи:

- Господи, Иисусе Христе! Светлина моя! Източниче на безсмъртието! Корен на нетлението, неизказано заченат в девствена утроба и след рождеството съхранил девството на Пречистата Си Майка! Благи Господи, направи така, че и аз да вляза в лика на девствениците и да не бъда отлъчена от Твоя чертог! Включи ме в числото на мъдрите девиси и ме сподоби да Те посрещна с неугасим светилник, да стана причастничка на Твоята слава, като свърша непорочно подвига си!

Като се помолила така, света Анисия веднага продала цялото си имущество и при това не на тази цена, която то струвало, и не по този начин, както това става обикновено при пазарните покупко-продажби. Защото тя казвала на купувача:

- Знай, че продаваните вещи принадлежат на бедните и

сиромасите. Затова определи справедлива цена, за да получиш заедно с вещта и въздаяние, защото Господ е праведен и обича правдата, и въздава по правда.

Когато било продадено цялото имущество, тя започнала да раздава придобитите пари на бедните и на страдащите затворници. Като влизала сама във всички тъмници, светицата не само давала на затворниците всичко нужно, но и собственоръчно им служела, и особено на тези, които след много мъчения и рани не можели да се обслужват сами. Такива тя лекувала, като ги мажела с мехлеми и като превързвала раните ми, утешавала скърбящите, посещавала лежащо болните и им помагала чрез богатството си. Обикаляла площади и улици и с щедра ръка давала обилна помощ на всички бедни и болни, лежащи на сметището, които намирала. При това тя си казвала:

- Няма да търся утехи и наслади в богатствата, които в деня на съда не ще се сравнят дори с капка вода.

А когато изразходила всичко до последната монета, без да остави нищо за себе си, тя се затворила в една горница и с труда на ръцете си започнала да добива необходимата за тялото храна, като с пот на лицето си ядяла хляба си, следвайки словата на апостола: "който не иска да се труди, не бива и да яде", понеже християните трябва да се хранят от труда на ръцете си. Подвизавайки се в молитви и пост, тя живеела подобно на безплътна. Като привикнала към подвижите и към суровия живот, тя прекарвала дните си в трудове и в четене на божествени книги, а нощите - в псалмопения и молитви. За легло служела земята, вместо мека постелка имала само една тръстикова рогозка, вместо топли одеяла - скъсани дрипи. Спяла съвсем малко, защото си казвала:

- За мен не е безопасно да спя, когато врагът ми бодърства.

При това светицата проливала обилни сълзи и въздишките били по-многобройни от думите, излизаци от устата. Тя била обзета до такава степен от Божествената любов, че когато прекланяла колене за молитва, се струвало, че пада в нозете на Спасителя и ги целува, и с косите си изтрива праха от нозете Господни. У нея имало непрестанно желание да се освободи от връзките на тялото и да живее с Христа. И тя, молейки се, се удряла в гърдите и казвала:

- Всемогъщи Господи, Боже, Отче на Единородния Твой Син Иисус Христос, нашия Господ и Бог, и Спасител, Седящ на престола на Твоята слава! Ти, Комуто служат хиляди по хиляди архангели и Комуто предстоят десетки хиляди по десетки хиляди подчиняващи се на повелението Ти престоли, господства, начала и власти, Когото хвалят херувимите и непрестанно славословят серафимите, пеейки трисветата песен! Ти, Който Си потопил в адските бездни надигналите се против Тебе духове и си свързал с неразрушими окови лишилата се от Твоята благодат змия, като си низвергнал престола на земята, лишил си я от небесно служение и от блажен живот и с позора на кръста си потъпкал гордостта! Ти, Който си ни пратил от непорочните Си недра Бога Слово, предвечния Спасител на душите ни, роден от Светия Дух и от Дева Мария и чрез Него си подирил погиналото, утвърдил си немощното и си изцерил съкрушеното! Тебе призовавам от цялото си сърце аз, смирената и грешна Твоя рабиня. Ти, Който знаеш мислите на всеки човек и си разпалил в сърцето ми гореща любов към Теб, ела и спаси мен, недостойната Твоя рабиня, защото Теб желая, Тебе търся и към Теб се прилепям с цялата си сила. Господи, Сине Божий, приеми молитвата ми, която Ти принасям със сърце съкрушено и с дух смирен. Иисусе Христе, не презирай мен, за която си бил прикован към кръста, удрян по страните, за която си пил жлъчка с оцет, вкусил си горчива смърт, а на третия ден си възкръснал от

мъртвите, възнесъл си се на небесата и седиш отдясно на Отца; не ме посрамвай и не ме отхвърляй от числото на рабините Си, но ме сподоби с християнска кончина, по образа на Твоя свят кръст! Направи ме участничка в Твоите страдания, за да бъда достойна да се явя пред лицето Ти. Запази ме върна на Теб! “От Твоя страх трепери плътта ми и от Твоите съдби се боя”; “Отвърни очите ми да не виждам суета”, но ги отвори, моля Те, за да “видя чудесата на Твоя закон”. На Тебе съм предадена още от утробата на майка ми, Ти си моят Господ!

“Баща ми и майка ми ме оставиха”, но Ти, Господи, ме прие. Направи прави пътищата ми, за да не се изпълни със срам рабинята Ти, но “покажи ми личби за добро” и изпълни молбата ми, защото “пред Тебе са всичките ми желания, и моята въздишка не е скрита от Тебе”. И още Те моля, Боже мой, помогни ми да не се намери грях в мен, Твоята рабиня; защото Ти се принасям в жертва. Приеми ме като всесъжение на овце и телци, и като десетки хиляди угоени агнета; да бъде жертвата ми благоугодна пред Теб. И ме сподоби да последвам Твоя непорочен Агнец, Исуса Христа, с Когото да бъде и на Теб, и на Светия Дух, слава, чест и сила във вечни векове, амин.

Като се помолила така, света Анисия станала и се осенила с кръстното знамение. Лукавият враг на човешкото спасение видял всичко това и не могъл да понесе нейния ангелски и небесен живот. Той я виждал вече пребиваваща духом на небесата и желаеща от цялото си сърце да пострада за Христа, скърцал със зъби срещу нея и се опитвал да разклати и да събори горницата, но като я виждал оградена отвсякъде с кръстното знамение, бягал, като че прогонен от невидими удари. Понякога обаче му се удавало да внуши на светицата леност и униние. Но тя незабавно съкрушавала коварството му, като се ограждала с непрестанна молитва като със стена.

И врагът на истината скърбял и си казал:

- Горко на мен, окаяния! Увлякох след себе си ангели от небесата, покорих мнозина силни, а сега юношите и девойките ми се смеят. Те обичат смъртта повече от живота и увенчани от нея тичат към небесата, и ми оставят този свят пуст. Утешаваше ме кръвта на убиваните мъченици, но тяхната вяра и подвизите, и проповедта им промениха цели градове и народи. Храмовете ми се разрушават, оракулите замлъкват, жертвениците се преобръщат, жреците, които по-рано се веселяха, сега изпадат в униние. За моя погибел, навсякъде кръстът е издигнат нависоко и царството ми е в упадък, защото тези, които се радват в мъките, са страшни в гробовете; те ме изгарят, бият и прогонват отвсякъде; а това, което бях изобретил против тях, се обърна срещу мен, за да направи още по-горчива бедата ми. Но аз зная какво да сторя с тях: изнамерих нова хитрост.

И врагът измислил следното: желаейки да погребее в праха на забравата славата на светите мъченици, за да не си спомнят за тях следващите поколения, да направи неизвестни подвизите им и да ги лиши от описание, завистникът устроил така, че християните били избивани навсякъде без съд и присъда, и вече не от царе и военачалници, а от най-обикновени и последни в обществото хора. Всезлобният враг не разбирал, че Бог изисква не думи, а само добро произволение.

След като погубил огромно множество християни, Максимиан, подучен от дявола, се престорил, че уж бил изнемогнал. Като се опил до насита с кръвта на невинните, той се уподобил на кръвожаден звяр, който, когато вече се насити с месо и не иска повече да яде, изглежда, че уж е кротък и пренебрегва минаващите покрай него животни. Така и този нечестив мъчител, като получил отвращение към убийството,

се престорил на кротък. Той казал:

- Християните са недостойни за това, да ги умъртвяват пред царските очи. Каква нужда има да бъдат разпитвани и съдени и да се записват думите и деянията им? Защото тези официални съдебни актове и решения ще се четат и ще се предават от поколение на поколение от тези, които изповядват същата християнска вяра, и след това паметта им ще се празнува во веки. А защо да не се разпоредя да ги колят като животни, без разпити и съдебни актове, така че и смъртта им ще бъде неизвестна, и паметта за тях ще заглъхне в мълчание?

Като взел такова решение, нечестивият цар веднага издал всеобща заповед, според която всеки желаещ можел без страх да убива християни, като не се опасява нито от съд, нито от наказание за убийството. И започнали да избиват безброй християни ежедневно и във всички страни и градове и села, на площадите и по пътищата. Всеки, който срещнел вярващ, веднага щом узнавал, че е християнин, в същия час, без да казва нито дума, го удрял с нещо или го пронизвал с нож, или го посичал с меч или с някакво друго попаднало в ръцете му оръдие, или го убивал като звяр с камък или тояга, така че се изпълнили словата на Писанието: “Заради Тебе ни затриват всеки ден, смятат ни за овци, обречени на клане”.

В това жестоко за християните време света Анисия, горяща в сърцето си от желание да умре за Христа, излязла веднъж от горницата си, подбуждана духом, и възнамерявала да отиде в храма Господен. Като влязла през така наречените Касандриотийски врати, тя чула шум сред народа. В този ден нечестивите празнували празник на слънцето и принасяли нечистите си жертви. И ето, един от царските войници, вървящ насреща, като видял прекрасната девица света Анисия, я спрял, подучен от самия дявол, и казал:

- Девойко, спри и ми кажи къде отиваш!

Като видяла безсрамието и дързостта му и предполагайки, че това е вражеско изкушение, тя пред очите му се ограда с кръстното знамение. Но воинът не се засрашил от целомъдреното мълчание на девицата, а като го счел за безчестие за себе си и за израз на презрение, той, подобно на звяр, я хванал, както вълк хваща овца, защото наистина бил по-жесток от звяр, и със страшен глас я запитал: коя е и откъде идва? Като желаела да се освободи от ръцете му и от дръзките му, устремени върху нея очи, агницата Христова се опитала да се избави от него чрез кротък отговор и казала:

- Аз съм рабиня Христова и отивам в църквата.

Но безсрамният воин, подбуждан от намиращите се в него бесове, възразил:

- Няма да те пусна, а ще те заведа на мястото, където се принасят жертви на нашите богове, защото днес ние почитаме с празник слънцето.

Като казал това, той се опитал насила да свали кърпата от главата, желаейки напълно да открие лицето, но тя мъжествено му се съпротивила и не му позволила да открие главата, но го заплюла в лицето и произнесла:

- Дяволе, да ти забрани моят Господ Исус Христос!

Тогава воинът, като не понесъл името Христово, извадил меч си и я пронизал. Светата дева паднала на земята и заедно с изливащата се кръв предала святата си душа в ръцете на Христа, своя Бог, Когото обичала и за Когото усърдно желаела да умре през всичките дни на живота си. Минувачите, които видели това, наобиколили вече мъртвата и лежаща в кръв девица, и едни оплаквали младите години и жестоката кончина, а други роптаели срещу безбожния цар, издал такъв суров закон, за да погубва невинни хора.

Неколцина от вярващите взели честните мощи и като ги почистили и привели в порядък, ги погребали на два километра от Касандриотийските врати, от лявата страна на народния път. Впоследствие над гроба на света Анисия бил построен молитвен дом. Това станало във времената, когато на земята владичествал Максимиан, в безкрайното царуване над вярващите на нашия Господ Иисус Христос, Комуто с Отца и Светия Дух чест и слава, сега и винаги, и във вечни векове. Амин.

Кондак мученицы Анисии

глас 4

Наста светоносный день чудесных подвигов твоих, страстотерпице преславная,/ днесь Божия честная Церковь празднует и созывает вопити тебе:/ радуйся, дево мученице Анисие всеблаженная.

В памет на свети мъченик Филетер

Веднъж, когато Диоклетиан пристигнал в Никомидия, му било съобщено за един християнин. Царят веднага изпратил за него, като заповядал да го доведат, и щом го видял, се изумил: светецът бил висок на ръст и твърде красив. Затова Диоклетиан го нарекъл бог, а не човек. И царят му казал:

- Кажни ни, откъде си? Как е името ти? И от какъв произход си?

Светецът отговорил:

- Роден съм и съм възпитан тук, в Никомидия. Син съм на епарха, по вяра съм християнин и живея с християни.

Като го повикал по-близо до себе си, царят отначало искал

да му въздейства с ласкава реч, произнасяйки в същото време хули срещу нашия Господ Иисус Христос. Светецът отстъпил от богохулника и като възвел очите си към небето, рекъл:

- Да се заградят устата на този, който хули моя Христос, бил той цар или някой друг.

И веднага станало земетресение и се чул страшен гръм, така че царят и окръжаващите го се разтреперили. След това Филетер бил хвърлен в разпалена пещ. Но светецът се помолил и пещта се разрушила, огънят угаснал и той излязъл невредим. А царят, под влияние на току-що станалото чудо, като взел под внимание и красотата, и знатността на рода му, му дал свобода да върви където иска.

По-късно, когато в Никомидия царувал Максимиан, светецът отново бил наклеветен пред царя, и отново, като се явил пред царя, изповядал нашия Бог Христос, Творец и Промислител на целия свят. Заради това най-напред почнали да го бият с тояги. В усърдието си мъчителите - изпълнители на наказанието, стигнали до пълно изнемогване, така че сами паднали едва живи на земята, а светецът като че ли не усещал никаква болка, все едно че страдал не той, а някой друг: така го укрепил Христос. После бил окачен и подложен на стъргане. След това го хвърлили на зверовете, за да го разкъсат, но зверовете кротко се умилквали в нозете му. Завели го насила в капището, за да го заставят да се поклони на идолите, но мъченикът възнесъл молитва към Бога и идолите се разрушили и паднали на земята. Тогава царят издал заповед да умъртвят светеца с меч, но ръката на слугата, който вдигнал меча, в същия миг изсъхнала. Същата участ сполетяла и друг изпълнител на царската заповед - веднага щом замахнал над главата на светеца, за да я отсече, ръката му се парализирала. След това мъченикът бил затворен в тъмница и окован във вериги. И тъй като не проявявал ни

най-малка склонност към покорност, царят го осъдил на изгнание в Проконис, закъдето той бил отправен. По пътя извършил немалко чудеса: изгонвал бесове, очиствал прокажени и излекувал всякакви други болести; с една своя дума събарял идоли; докоснал се до великолепно построено идолско капище и то се разпаднало до основите. Всички тези чудесни знамения и особено последното - разрушаването на капището, предразположили мнозина към вяра в Христа, в това число и шестстотинте войници и техния началник, на които било наредено да отведат светеца на заточение.

Когато мъченикът и съпровождащата го стража стигнали до Сигрианските страни, където светецът също извършил много чудеса, окръжаващите го казали, че тук наблизо се намира един човек, на име Евиот, християнин, който претърпял от княза много и жестоки страдания за Христа, но останал невредим и върши велики чудеса. Като чул за това, свети Филетер решил да се отбие и да се види с Евиот. В това време ангел Господен се явил на Евиот и му рекъл:

- Излез от килията си и иди на еди-кое си място, за да посрещнеш твоя състрадалец Филетер.

Отшелникът веднага излязъл от килията си и започнал да се спуска от планината, която обитавал. Между това Филетер, по указание на един селянин, отправяйки се към Евиот, започнал да се изкачва по Сигрианската планина заедно с началника и с шестима воители, които били повярвали и се кръстили, и не желаели да се разделят с него. Като изминали неголямо разстояние, те срещнали блажения Евиот, който слизал към тях, и като се поздравили един друг, се изпълнили взаимно с радост. Веселейки се духовно, всички те се изкачили на планината в жилището на свети Евиот и останали заедно седем дни. И блаженият Филетер заспал със съня, който желаел с любов: преставил се в обичания от него и

възлюбилia го Христос Бог, като предал духа си в ръцете Му. Блаженият Евиот го погребал на мястото на обитаването си. След като изминали единайсет дни починали и началникът на конвоя и шестимата воини, които съпровождали светеца, и всички те били погребани близо до мощите на светия мъченик.

В памет на преподобния Зотик Сиротокърмител

Преподобни Зотик произхождал от знатен и славен род и се родил в град Рим. От млади години изучил цялата светска и духовна мъдрост, в резултат на което първият християнски император, Константин Велики, го приближил до себе си. Когато този благочестив монарх пренесъл столицата на империята от Рим в Константинопол, блаженият Зотик заедно с другите приближени на царя се преселил в този град и бил почетен тук с магистърски сан. Но скоро, като отхвърлил светската чест и суета, той приел свещенство. Както Авраам отворил къщата си, така и свети Зотик отворил дома си, за да дава подслон и храна на бедните; приемал в странноприемницата лишени от покрив, странници и болни, бил истински баща за вдовиците, немощните и сираците.

По това време в града се увеличили случаите на проказа. За да се прекрати разпространението на болестта, била издадена заповед да се хвърля в морето всеки прокажен. Разпален от

божествена любов, блаженият Зотик отишъл при царя и му казал:

- О, царю, дай на твоя раб колкото се може повече злато, за да мога да ти купя хубави бисери и скъпоценни камъни за твоята утвар, тъй като съм много опитен в тези дела.

Царят, обичайки Зотик, наредил да изпълнят молбата му, и този боголюбезен служител на доброто, като взел златото, излязъл от царския дворец с веселие и радост. Той намерил най-добрата употреба за златото: изкупувал от войниците прокажените и ги взимал под своя грижа. Той построил болници за прокажените близо до Константинопол и там ги успокоявал. Така той изразходил цялото злато, дадено му от великия Константин, за прокажените и болните.

Междувременно този благочестив цар умрял и на царския престол встъпил синът му Констанций, който не подражавал на благочестието на баща си: той изпаднал в ариевата ерес и преследвал православните. На свети Зотик също му било съдено да претърпи страдание от него. По донос на зловни хора, които му разказали как Зотик е взел от баща му злато за покупка на скъпоценни камъни, царят повикал Зотик и му казал:

- Пригответе ли бисерите и другите скъпоценни камъни за нашата утвар, за покупката на които ти взе от нашия баща толкова злато?

Свети Зотик отговорил:

- Царю, пригответе кораб и ще ти покажа такова богатство, каквото по-рано не си имал.

После, като преминал заедно с царя на другия бряг на Босфора, той го повел към болниците и като показал прокажените и болните, рекъл:

- Ето, царю, прекрасните камъни и блестящите бисери, които придобих за твоето спасение с немалък труд и на висока цена.

Царят се разгневил на светеца и заповядал да го привържат към диви мулета и да ги подгонят през поля и пътища. Влачен от мулетата по камъните, преподобният изпитвал тежки мъки. Всичките му членове били изранени от острите камъни. А когато след това мулетата бързо се спуснали от планината, самите му кости се натрошили и той предал душата си в ръцете на Господа. На мястото, където починал, бликнал извор с чиста и сладка вода, и с тази вода се изцелявали всякакви болести за прослава на Божия угодник, за слава и чест на Единия в Троица Бог, от всички славен и покланяем во веки. Амин.

Кондак священикомученика Зотика

глас 2

За любовъ Христову, преподобне, нищия възлюбив,/ и сих удоволил еси,/ и Небесное богатство ныне восприял еси, Зотике пребогате. Сего ради вси тя почитаем,/ совершающе память твою.

В памет на преподобна Теодора Кесарийска

Преподобна Теодора се подвизавала в кесарийската обител "Света Анна". Тя живяла при царуването на Лъв Исаврянин и на сина му Константин Копроним и произхождала от знатен и славен род. Баща , по име Теофил, имал високото звание патриций, а майка се казвала Теодора. Бидейки в продължение на много години безплодна, тя се съкрушавала и прилежно се молела на Бога, и особено се обръщала със слъзна молитва към Пресвета Богородица, и получила дар,

който я уподобил на праведната Анна, майката на света Богородица: безплодната утроба на Теодора била развързана, тя заченала и родила дъщеря. Когато дъщерята пораснала, майка я довела в църквата "Света Анна", понеже била посветена на Бога от раждането си. Девойката Теодора била приета в манастира, където започнала да живее под доброто ръководство на благочестивата игумения и била научена на божествените книги. Но, богобоязливият и добродетелен живот на младата монахиня бил нетърпим за вселукавия бяс, който виждал в това своето посрамване. И ето, той внушил на император Лъв иконоборец мисълта да омъжи непорочната агница за един от придворните си чиновници. Тя била хваната насила и изтръгната с мъчителна скръб от сестрите в обителта, след което била доведена в Константинопол. Тук всичко вече било пригответено за нейния брак. По царска воля бил пригответен и брачният чертог. Но съвсем неочаквано краят на този лукав замисъл бил следният: Бог, Който някога наказал египтянина, обхванат от похотливо възжеление към Сарра, и Който сринал силата на Тиридат, посегнал на целомъдрието на Рипсимия, спасил по чудесен начин и Теодора от оскверняване чрез насилствен брак. По време на брачния пир столицата била нападната от скитите. Годеникът веднага бил изпратен срещу неприятелите и още в първата схватка загинал. Междувременно, сред всеобщата суматоха, непорочната Христова агница Теодора, възползвайки се от предоставилата се свобода, незабелязано от присъстващите на брачния пир се скрила и като взела със себе си злато, сребро, скъпоценности и дрехи, украсени със скъпоценни камъни, отишла на брега на морето, качила се на един кораб и се завърнала в своята обител, като се радвала и благодарила на Бога за всичко. А когато после един от царските чиновници, като узнал за укрилата се Теодора, дошъл в манастира и я намерил вече приела пострижение и облечена в дрипа, той, по Божий промисъл, я оставил на мира. Като се освободила по

този начин от преследвачите си, преподобната дотолкова изнурила плътта си с подвизи на въздържание, че костите се виждали под кожата. Храната се състояла само от едно неголямо парче хляб, и то през два или три дни. Единствената дреха била от груба вълна. За постелка служели остри камъни, покрити от груба дрипа: така тя съблюдавала бдението и по време на неволния сън, а често прекарвала и по цели ноци без сън. Като не се задоволила с тези подвизи, тя обвила тялото си с железни вериги и дотолкова изнурила всичките си стави и телесни членове, че от раните излизала смрад на миризма. И така, като процъфтявала с всякакви добродетели в продължение на много години, тя преминала в неостаряващия и блажен живот.

В памет на преподобна Теодора Цариградска

Преподобна Теодора била гъркиня по народност, имала голямо богатство и отначало живеела в християнско съпружество. След смъртта на мъжа си, тя, по заповедта Господня, взела кръста си и приела монашески чин, за да последва Христа, Това станало при царуването на Роман, по време на живота на преподобни Василий Нови, който живеел в дома на Теодора, в построена специално за него молитвена килия, и под чието ръководство тя водела благочестив живот. Като доживяла така до старост, тя се преставила в

тридесетия ден на месец декември. И когато душата на преподобна Теодора, след отделянето от тялото, била носена от светите ангели, преподобният Василий предварително им дал, за помощ на душата, като че някакъв капитал за откуп, като извадил изпод пазвата си ковчеже.

Този Василий имал ученик, на име Григорий, който молитвено го попитал:

- Къде пребивава Теодора?

И ето веднъж, докато Григорий спял, при него се явил юноша със светъл вид и рекъл:

- Върви по-скоро, вика те преподобният Василий, за да ти покаже Теодора.

Григорий веднага бил отнесен пред вратите на рая, после бил въведен в свети места и там видял преподобния Василий и Теодора, и всички те заедно се възрадвали. И Григорий попитал:

- Госпожо Теодора, как претърпя страшния час на смъртта и как се избави от лукавите духове?

А тя разказала всичко подред:

- Когато с душата си се разделих от тялото, видях страшни етиопци, които ми показаха свитък, на който бяха записани всичките ми зли дела и квичаха като свине, скърцайки със зъби срещу мен. После ме взеха ангели и ме понесоха по митарствата. Първото митарство беше на лъжата; второто - на клеветата; трето - на завистта; четвъртото - на лъжливата обидчивост поради самолюбие; петото - на гнева и яростта; шестото - на гордостта; седмото - на ругатните и сквернословие; осмото - на лихварството и измамата; деветото - на тщеславието; десетото - на сребролюбие;

единадесетото - на пиянството; дванадесетото - на злопаметността; тринадесетото - на чародейството; четирнадесетото - на магьосничеството и употребата на талисмани; петнадесетото - на чревоугодието и идолослужението; шестнадесетото - на прелюбодеянието; седемнадесетото - на убийството; осемнадесетото - на кражбата; деветнадесетото - на блуда; двадесетото - на немилосърдието. И ако в някое от митарствата показването на моите добри дела не беше достатъчно за оправдаването ми, към тях ангелите прибавяха добрите дела от дара на преподобния Василий. Така преминах безпрепятствено всички митарства и бях въведена в това блажено място. А ако душата е грешна, тя се предава на онези етиопци, а те, разкъсвайки я, я отвеждат надолу в ада.

Тогава Григорий се събуди и ни разказа какво е видял и какво е чул в състоянието си на сънно видение. А ние, като чухме това, се удивихме и благодарихме на великия Бог и наш Спасител, сподобил Теодора със Своето наследство в небесните обители.

ЧЕТИ-МИНУТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

Описание на митарствата от преподобна Теодора

Преп. Василий имал послушница Теодора, която много усърдно му служела; след като приела монашески чин, тя починала в Господа. У един от учениците на преподобния, на име Григорий, се явило желанието да узнае къде се намира след представлението си Теодора, ... Преп. Василий не желаел да огорчава духовния си син и се помолил Господ да му разкрие участта на блажената Теодора.

И ето че Григорий я видял насън - в светла обител, изпълнена с небесна слава и неизказани блага, която била приготвена от Бога за преп. Василий и в която, по молитвите му била въздворена Теодора. Като я видял, Григорий се зарадвал и я запитал - как се е отделила душата от тялото, какво е видяла по време на своята кончина, как е преминала въздушните митарства. На тези въпроси Теодора му отвърнала тъй:

"Чедо Григорие, ти ме питаш за нещо страшно; ужасно е да си спомням за него. Аз видях лица, които никога не бях виждала, и чух думи, които никога не бях чувала. Какво да ти кажа? Страх и ужас ми се наложи да виждам и слушам заради делата ми, но с помощта и молитвите на нашия отец, преподобния Василий, всичко премина леко за мене. Как да ти

предам, чедо, тази телесна мъка, този страх и смущение, които се налага да изпитат умиращите! Както огънят изгаря хвърленото в него и го превръща в пепел, така смъртната мъка в последния час разрушава човека. Наистина страшна е смъртта на подобните на мене грешници!

И тъй, когато настана часа за раздялата на душата от тялото ми, аз видях около одъра си множество етиопи (негри), черни като сажди или като смола, с горящи като въглени очи. Те вдигаха шум и крясък: едни ревяха като скотове или зверове, други лаеха като кучета, трети виеха като вълци, а някои грухтяха като свини. Всички те, гледайки към мене, беснееха, заплашваха ме, скърцаха със зъби, сякаш искаха да ме изядат; те приготвяха списъци, в които бяха записани всичките ми лоши дела. Тогава бедната ми душа изпадна в трепет; смъртната мъка вече като че не съществуваше за мене; грозното видение на страшните етиопи беше за мене друга, по-страшна смърт. Аз извъртах очи, за да не виждам ужасните им лица, но те бяха навсякъде, от всички страни се носеха гласовете им. Когато вече съвсем изнемогнах, видях да идват към мен с вид на красиви юноши двама Ангели Божии; лицата им бяха светли, очите им гледаха с любов, косите на главите им бяха светли като сняг и блестяха като злато; одеждите им приличаха на светлината на светкавицата и бяха кръстообразно препасани на гърдите със златни пояси. Като дойдоха по-близо до постелята ми, те застанаха от дясната ми страна, разговаряйки тихо помежду си. Щом ги видях, аз се зарадвах; черните етиопи пък затрепераха и се поотдалечиха; единият от светлите юноши се обърна към тях със следните думи: "О безсрамни, проклети, мрачни и зли врагове на човешкия род! Защо винаги бързате да дойдете при одъра на умиращите с шум, като плашите и смущавате всяка душа, разлъчваща се от тялото? Не се радвайте толкова: тук няма да намерите нищо, защото Бог е милостив към нея и вие нямате

част или дял от тази душа". Като изслушаха това, етиопите се замятаха, вдигнаха силен крясък и рекоха: "Как да нямаме част от тази душа? А тия грехове чии са?" - говореха те, показвайки свитъците, където бяха записани всичките ми лоши дела - "Не е ли извършила тя това и това?" И като казаха това, останаха да чакат моята смърт. Най-после дойде и самата смърт, която ръмжеше като лъв и беше много страшна на вид: подобна на човек, но без никаква плът, съставена само от голи човешки кости. Тя имаше разни оръдия за мъчение: мечове, копия, стрели, коси, триони, брадви и други непознати за мене оръдия.

Затрепера бедната ми душа, като видя това. Светите Ангели пък казаха на смъртта: защо се бавиш, освободи тази душа от тялото, освободи я тихо и бързо, защото тя няма много грехове.

Починявайки се на заповедта, смъртта дойде при мене, взе един малък косер и преди всичко отсече краката ми, после ръцете, сетне с други оръдия отсече останалите ми телесни части, отделяйки става по става, тъй че цялото ми тяло омъртвя. После, като взе тесла, тя ми отсече главата и тя стана като чужда за мене, защото не можех да я завъртя. Сетне смъртта приготви някакво питие в чаша и, като я поднесе до устата ми, насила ме напои с него. Това питие беше тъй горчиво, че душата ми не можа да го понесе - тя потрепера и изскочи от тялото, като че насила изтръгната от него. Тогава светлите Ангели я взеха на ръце. Аз се обърнах назад и видях тялото си да лежи бездушно, безчувствено и неподвижно; все едно някой е смъкнал дрехата си и като се обърне, я гледа - така и аз гледах тялото си, от което се освободих, и твърде се удивлявах на това.

Бесовете в образа на етиопи обкръжиха държащите ме свети Ангели и крещяха, показвайки греховете ми: "Тая душа има

много грехове, нека ни даде отговор за тях!" Но светите Ангели почнаха да издирват добрите ми дела и, по Божията благодат, намираха и събираха всичко добро, което бях извършила с Божията помощ: кога съм давала милостиня, или съм нахранила гладен, или съм напоила жаден, или съм облякла лишения от дрехи, или съм поканила странник в дома си и съм го упокоила, или съм услужила на светиите, или съм посетила болен или в тъмница и съм му помогнала, или кога съм ходила с усърдие на църква и съм се молила с умиление и сълзи, или кога с внимание съм слушала църковното четене и пеене, или съм принасяла в църква тамян и свещи, или съм правила някакво друго приношение, или съм вливала дървено масло в кандилата пред светите икони и с благоговение съм ги целувала, или съм кога съм постила и във всичките свети пости в сряда и петък не съм вкушвала храна, или кога и колко поклони съм правила и съм се молила по нощите, или кога с цялата си душа съм се обръщала към Бога и съм плакала за своите грехове, или кога с пълно сърдечно разкаяние съм изповядвала Богу своите грехове пред духовния си отец и съм се старала да ги поправя с добри дела, или кога съм правила някакво добро на ближния, или кога не съм се сърдила на враждуващия против мене, или кога съм понесла някаква обида и укор, без да ги запомням и без да се сърдя за тях, или кога съм въздавала за злото с добро, или кога съм се смирявала и съм се съкрушавала заради чуждата беда, или сама съм била болна и съм търпяла безропотно, или съм съчувствала на други болни, или съм утетила плачещия, или съм подала някому ръка за помощ или съм помогнала в добро дело, или съм спряла някого да не върши зло, или кога не съм обръщала внимание на суетни дела, или съм се въздържала от излишни клетви и клевети и празнословия, и всички останали дори най-малки мои дела събираха светите Ангели, готвейки се да ги противопоставят на моите грехове. Етиопите, виждайки това, скърцаха със зъби, защото искаха да ме

грабнат от Ангелите и да ме отведат в дъното на ада.

В това време неочаквано се яви там и преподобният ни отец Василий и каза на светите Ангели: "Господари мои, тази душа много ми е служила, успокоявайки старостта ми, и аз се молих на Бога, и той ми я даде". Като каза това, извади от пазвата си една златна торбичка, пълна, както мислех аз, със чисто злато, и я даде на светите Ангели, като рече: "Когато преминавате въздушните митарства и лукавите духове започнат да изтезават тази душа, откупвайте я с това от дълговете; аз, по Божията благодат, съм богат, понеже много съкровища си събрах с трудовете си, и подарявам тази торбичка на душата, която ми е служила". Като каза това той изчезна.

Лукавите бесове видяха това, изпаднаха в недоумение и с плачевни вопли се скриха. Тогава Божият угодник Василий дойде отново и донесе множество съдове с чист елей и драгоценно миро и, отваряйки един след друг всички съдове, изливаше всичко върху ми, тъй че от мене се разнесе благоухание.

Тогава разбрах, че съм се изменила и съм станала особено светла. Светият пък отново се обърна към Ангелите с думите: "Господари мои, когато свършите всичко необходимо за тази душа, отведете я в пригответения ми от Господа Бога дом и я поселете там". Като изрече това, той стана невидим, а светите Ангели ме взеха и по въздуха ние се отправихме на изток, като се издигахме към небето.

МИТАРСТВО 1. Като се издигахме от земята към небесните висоти, първо ни срещнаха въздушните духове на първото митарство, на което се изпитват греховете на празнословието. Тук се спряхме. Изнесоха множество свитъци, където бяха записани всичките ми думи, които съм произнесла от младостта си, всичко което бях изрекла необмислено и още повече срамно. Тук бяха записани също и всички кощунствени

дела на младостта ми и случаите на празен смях, към които е така склонна младостта. Аз видях тук и скверните слова, които някога съм произнасяла, и безсрамните светски песни, а духовете ме изобличаваха, посочвайки времето, мястото и хората, с които съм се занимавала с празни приказки, разгневявала съм с думите си Бога и в същото време не съм считала това за грях, затова не съм го изповядала пред духовния си отец. Гледайки тези свитъци, аз мълчах, като че лишена от дар слово, защото нямаше какво да отговоря: всичко записано беше истина. И аз се удивлявах, как нищо не е забравено от бесовете; нали толкова години бяха минали, и аз самата бях забравила за това. Подробно и по най-изкусен начин те ме разпитваха, тъй че малко по малко аз си спомних всичко. Но светите Ангели, които ме водеха, сложиха край на изпитанията ми на първото митарство: те заличиха греховете ми, като указаха на лукавите някои от добрите ми дела, а което не достигаше да изкупи греховете ми, добавиха от добродетелите на моя отец преподобния Василий и ме изкупиха от първото митарство, и ние продължихме по-нататък.

МИТАРСТВО 2. Ние доближихме друго митарство, наречено митарство на лъжата. Тук човек дава отговор за всяко лъжливо слово, а най-вече за нарушаване клетвите си, за напразно призоваване на Господнето име, за лъжесвидетелство, за неспазване обетите си пред Бога, за неискрено изповядване на греховете и за всички подобни случаи, в които човек прибегва към лъжа. Духовете от това митарство са свирепи и жестоки и особено силно изпитват преминаващите през митарството. Когато ни спряха, те започнаха с най-големи подробности да ме разпитват, и аз бях уличена, че някога си съм излъгала на два пъти за неща, които съм считала съвсем маловажни, тъй че не съм имала това за грях, а също че веднъж от срам не съм казала цялата истина на духовния си отец при изповед. Като

ме уличиха в лъжа, духовете много се зарадваха и вече искаха да ме похитят от ръцете на Ангелите, но те, за да покрият издирените грехове, посочиха добрите ми дела, а недостигащото допълниха с добрите дела на отца ми преподобния Василий и така ме откупиха от това митарство, и ние безпрепятствено продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 3. Митарството, до което стигнахме след това, се нарича митарство на осъждането и клеветата. Когато спряхме тук, аз видях, колко тежко греши оня, който осъжда ближния си, и каква голяма злина е някой да клевети другия, да го безслави и хули, като се подиграва и присмива на чуждите грехове и не обръща внимание на своите собствени. Страшни духове изпитват грешниците за това, че са си присвоили сана Христов и са станали съдии и погубители на ближните си, докато сами са неизмеримо по-достойни за осъждане. В това митарство аз, по Божията благодат, не се оказах много грешна, цял живот съм внимавала да не осъдя никого, да не оклеветя никого, не съм се надсмивала, нито съм хулила никого; понякога само, слушайки, как други осъждат ближните, клеветят ги или им се присмиват, аз в мислите си съм се съгласявала с тях отчасти и по невнимание съм прибавяла мислено към думите им и от себе си, но, осъзнавайки се, веднага съм преставала. Но и това изпитващите духове ми поставиха в грях, и само със заслугите на преподобния Василий светите Ангели ме освободиха от това митарство, и продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 4. Продължавайки пътя си, ние достигнахме ново митарство, което се нарича митарство на чревоугодието. Насреща ни изтичаха скверни духове, радвайки се, че при тях идва нова жертва. Външния им вид беше безобразен: те представяха разните видове сластолюбиви чревоугодници и гнусни пияници: носеха блюда и чаши с ястия и различни питиета. Храната и питиетата също бяха гнусни на вид,

приличаха на смрадна гной и повърнато. Духовете от това митарство изглеждаха преситени и пияни, те танцуваха с музикални инструменти в ръце и правеха всичко, което обикновено вършат пируващите, и се подиграваха над душите на грешниците, довеждани от тях до митарството. Тези духове като псета ни обкръжиха, спряха ни и започнаха да показват всичките ми грехове от този род: кога съм яла нещо тайно , или на сила (т.е. след като вече се е наситила, само от лакомия - бел. прев.), или повече от необходимото; или кога съм яла още от сутринта, като свиня, без молитва и кръстно знамение, или по време на светите пости съм яла преди определеното от църковните устави време, или от невъздържание съм вкувала храна преди обяда, или пък по време на обяда съм се насищала без мярка. Те изчисляваха също и пиянството ми, като посочваха чашите и съдовете, от които съм се напивала, и направо ми казваха: еди-колко чаши ти изпи еди-кога си, на това и това пиршество, с тия и тия хора; а другаде изпи толкова и толкова и стигна до безпаметност и повръщаше, и толкова и толкова пъти пирува и танцува с музика, пляскайки с ръце, пя песни и подскача, и когато те отвеждаха в къщи, изнемогваше от прекомерното пиянство; лукавите духове ми показваха още и чашите, от които понякога съм пила сутрин или в постни дни заради гости, или когато поради немощ съм пила до опиянение, но не съм считала това за грях и не съм се каяла, а напротив, съблазнявала съм и ближните към това. Показваха ми и кога в неделните дни съм пила преди св. литургия, и много други неща ми показаха от греховете ми в чревоугодieto и се радваха, като мислеха, че съм вече в тяхна власт и възнамеряваха да ме отведат на дъното на ада; аз пък като се виждах изобличена и нямах какво да им възразя, треперех. Но светите Ангели взеха от съкровищницата на преподобния Василий добри дела, покриха греховете ми и ме отнеха от властта на ония лукави духове. Те, виждайки това, почнаха да

крещят: "Горко ни! Пропаднаха трудовете ни! Отиде надеждата ни!" - и почнаха да хвърлят по въздуха свитъците с моите грехове; аз бях радостна, след което безпрепятствено си тръгнахме оттам. По пътя към следващото митарство светите Ангели си говореха. Те казаха: "Наистина велика помощ получава тази душа от Божия угодник Василий; ако молитвите му не и помагаха, тя щеше да е в голямо затруднение, докато преминава въздушните митарства". Така говореха придружаващите ме Ангели, и аз събрах смелостта да ги попитам: "Господари мои, струва ми се, че никой от живеещите на земята не знае, какво се случва тук, и какво очаква грешната душа след смъртта?" Светите Ангели ми отговориха "Нима Божествените Писания, които постоянно се четат в църквите и се проповядват от Божиите служители, казват малко за това? Само пристрастените към земната суета не им обръщат внимание и намират особена прелест всеки ден да се пресищат и да пиянстват, и правят корема свой бог, без да мислят за бъдещето и без да си спомнят думите на Писанието: горко вам, които сега сте заситени, защото ще огладнеете, вам които се упивате, защото ще ожаднеете. Те считат Светото Писание за басни и живеят в небрежност към своята душа, пирувайки с песни и музика всеки ден, като евангелския богаташ, веселейки се бляскаво. Но тези, които са милостиви и милосърдни, и благодетелни към бедните и просяците - те получават от Бога прошка за греховете си и заради милостинята си без особени изтезания преминават през митарствата, по думите на Писанието, че милостинята избавя от смърт и опрощава всеки грях. Които вършат милостиня и правда, ще се изпълнят с живот, ала тези, които не се стараят с милостиня да очистят греховете си, няма да избегнат изпитанията, и тъмноликите князе на митарствата, които ти видях, ги похищават, измъчват ги жестоко, отвеждат ги на дъното на ада и ги държат там във вериги до страшния съд Христов. И ти самата нямаше да избегнеш това, ако не

беше съкровищницата с добри дела на преподобния Василий, от която покриваме греховете ти."

МИТАРСТВО 5. Беседвайки така, достигнахме до митарството, наречено митарство на леността, където човек дава отчет за всички дни и часове, прекарани в безделие. Тук се задържат и тунейдците, които се хранят от чужд труд и не желаят сами да работят, също и получаващите заплата за несвършена работа. Там се изисква отчет и от тия, които не се грижат за славата на Божието име и ги мързи в празничните и неделни дни да отидат на Божествена литургия и на другите Божии служби. Тук се изпитват небрежността, унинието, леността и нерадението (безгрижието) за собствената ни душа, както при светските хора, тъй и при духовните, и мнозина се отвеждат оттук в пропастта. Много изпитвах и мене, и ако не бяха добродетелите на преподобния Василий, които допълниха недостатъка от добри дела, нямаше да се освободя от дълговете към лукавите духове на това митарство заради греховете ми: но те (добродетелите) покриха всичко, и аз бях изведена оттам.

МИТАРСТВО 6. Следващото митарство е на кражбата. Там не ни задържаха дълго и не се изискваха много добри дела да покрият греховете ми, защото не съм извършвала кражби, освен една незначителна в детството си, поради неразумие.

МИТАРСТВО 7. След митарството на кражбата ние дойдохме до митарството на сребролюбието и скъперничеството. Но и това митарство отминахме благополучно, защото, по Божиата благодат, през време на земния си живот аз не се грижех за придобиване на имоти, не бях сребролюбива, а се задоволявах с това, което Господ ми изпращаше; не бях и скъперница, и каквото имах, усърдно раздавах на нуждаещите се.

МИТАРСТВО 8. Издигайки се нагоре, достигнахме митарството, нанаречено митарство на лихварството, където

се изпитват ония, които дават назаем парите си с лихва и така получават несправедна печалба. Лукавите духове от това митарство старателно ме претърсиха, и, като не намериха в мен никакъв грях заскърцаха със зъби; ние пък благодарихме на Бога и продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 9. Ние достигнахме митарството, наречено митарство на неправдата, където се изтезават всички несправедни съдии, които променят отсъждането си срещу пари, оправдават виновните и осъждат невинните; тук се изтезават и ония, които не заплащат дължимото на наемните си работници, използват неверни мерилки при търговия и други подобни. Но ние, по Божиата благодат, безпрепятствено минахме това митарство, като с малко добри дела покрихме греховете ми от този род.

МИТАРСТВО 10. Също така благополучно преминахме и следващото митарство, наречено митарство на завистта. У мене не се намериха грехове от този род, защото никога не съм завиждала. И макар че тук се изпитваха и други грехове: нелюбов, ненавист към брата, вражда, ненавист, по Божието милосърдие аз се оказах невинна в тия грехове и видях как бесовете заскърцаха със зъби, но не се уплаших от тях и ние, радвайки се, тръгнахме нагоре.

МИТАРСТВО 11. По подобен начин преминахме и митарството на гордостта, където надменните и горди духове изпитват тщеславните хора, които се мислят за нещо голямо и се самовеличаят; особено щателно се изпитват тук душите на непочтителните към баща си и майка си и към поставените от Бога власти; разглеждат се случаите на неподчинение и на други дела на гордостта, и тщеславните думи. Потрябвах ми съвсем малко добри дела, за да покрия греховете си по това митарство и да получа свобода.

МИТАРСТВО 12. Новото митарство, което достигнахме след

това, беше митарството на гнева и яростта: но и тук, независимо от свирепостта на изтезаващите духове, те получиха малко от нас, и ние продължихме пътя си, благодарейки на Бога, Който покриваше греховете ми чрез молитвите на моя отец преподобния Василий.

МИТАРСТВО 13. След митарството на гнева и яростта пред нас се изпречи митарството, на което немилосърдно изтезават ония, които хранят в сърцата си злоба против ближния и се отплащат със зло за злото. Оттук духовете на злобата с особена ярост смъкват душите на грешните в тартара. Но и тук не ме изостави Божието милосърдие: аз никога не съм имала против някого злоба, не съм помнила направеното ми зло, напротив - прощавала съм на враговете си и, доколкото ми е било по силите, съм проявявала любов към тях, побеждавайки по такъв начин злото с добро. Затова не се оказах грешна в нищо на това митарство; бесовете ридаеха, че свободна си отивам от лютите им ръце; ние пък с радост продължихме пътя си.

По пътя аз запитах водещите ме Ангели: "Господари мои, моля ви, кажете ми, откъде тези страшни въздушни власти знаят всички зли дела на всичките човеци, които живеят на света, както моите, и то не само явните, но и тези, за които знае само онзи, който ги е извършил?" Светите Ангели ми отговориха: "Всеки християнин от самото си свето кръщение получава от Бога Ангел Пазител, който невидимо охранява човека и през целия му живот, даже до смъртния час, наставлява го на всякакво добро и записва всичките добри дела, които човек извършва по време на земния си живот, за да може човекът да получи за тях милост от Господа и вечно въздаяние в Царството Небесно. Така и князът на тъмата, който желае да погуби човешкия род, поставя при всеки един човек един от лукавите духове, който винаги ходи подир човека и наблюдава всичките му зли дела от младостта,

поощрява го със своите козни и събира всичко лошо, което човек е извършил. После той отнася на митарствата всички грехове, като записва всеки на съответното място. Оттам са известни на въздушните князе всички грехове на всичките хора, които живеят на света. Когато душата се отдели от тялото и се стреми да се извиси на небето при Създателя си, тогава лукавите духове и пречат, като и показват списъци с греховете и; ако душата притежава повече добри дела, тогава те (бесовете) я задържат временно, заключват я в тъмница, където тя не познава Бога (темница неведения Божия) и я измъчват, доколкото им позволи Божията сила, докато душата, по молитвите на Църквата и роднините и, не получи свобода. Ако пък някоя душа се окаже толкова грешна и недостойна пред Бога, че изгуби всяка надежда за спасение и я заплашва вечна гибел, те я смъкват в бездната, където тя се намира до второто пришествие Господне, когато ще започне за нея вечното мъчение в огнената геена. Знай също, че по този начин се изпитват само душите на хората, просветени със светото кръщение. Невярващите в Христа, идолослужителите и въобще всички, които не познават истинския Бог, не се изкачват по този път, понеже през земния си живот са живи само телесно, а душите им са вече погребани в ада. И когато умрат, бесовете без всякакви изпитания вземат душите им и ги смъкват в геената и в пропастта".

МИТАРСТВО 14. Докато беседвах така със светите Ангели, ние влязохме в митарството, наречено митарство на убийството. Тук се изпитва не само за разбойничество, но се иска отчет за всяко причинено някому страдание, за всеки удар по плещите и по главата, по страните или по шията, или когато някой с гняв блъска ближния си. Злите духове изпитват всичко това с подробности и го претеглят; ние пък преминахме безпрепятствено това митарство, като оставихме малка част добри дела, за да покрият моите грехове.

МИТАРСТВО 15. Безпрепятствено преминахме и следващото митарство, където духовете изпитват за чародейство, магьосничество, баене, заклинания и призоваване на демони. Духовете на това митарство приличат на четириноги гадини, на скорпиони, змии и жаби, с една дума страшно и гнусно е да ги гледаш. По благодатта Божия, духовете от това митарство не намериха в мене нито един подобен грях, и ние се отправихме нататък; духовете пък с ярост крещяха подире ми: "Ще видим, как ще се измъкнеш от блудните места, когато попаднеш там!"

Когато почнахме да се изкачваме, аз запитах водещите ме Ангели: "Господари мои, всички християни ли преминават тези митарства и няма ли възможност някой да премине тук без изтезания и страх?" Светите Ангели ми отговориха: "За душите на вярващите, които се изкачват към небесата, няма друг път: всички те минават оттук, но не всички биват изпитвани на митарствата като тебе, а само подобните на тебе грешници, които от срам не са открили на духовния си отец всичките си грехове на изповедта. Ако пък някой се покае искрено за всичките си грехове, то греховете по Божието милосърдие невидимо се заличават, и когато такава душа минава оттук, въздушните изтезатели отварят книгите си, но не намират нищо записано за нея; тогава те вече не могат да я заплашат и да и причинят нищо неприятно, и такава душа с веселие се издига към благодатния престол. И ти, ако беше се разкажала за всичко пред духовния отец и беше получила от него опрощение, щеше да избегнеш ужасите на преминаването през митарствата; на тебе обаче ти помага и това, че отдавна си престанала да вършиш смъртни грехове и вече много години водиш добродетелен живот, а главно ти помагат молитвите на свети Василий, комуто усърдно си служила на земята".

МИТАРСТВО 16. Докато беседвахме, стигнахме до

митарството, наречено блудно, където се изтезават човеците за всички плътски грехове и за всички нечисти страстни помисли, и за съгласието си на грях, за скверните докосвания и страстните прикосновения. Князът на това митарство седеше на престол, облечен в смрадна скверна одежда, поръсена с кървава пяна, която му служеше като царска багреница; пред него стояха множество бесове. Като ме видяха, те се удивиха, че съм достигнала до тяхното митарство, и изнесоха свитъци, на които бяха записани блудните ми дела; те почнаха да ги изброяват, като посочваха лицата, с които съм грешила в младостта си, и времето, по което съм грешила - денем или нощем, и местата, където съм вършила грях. Аз не можех да им отговоря нищо и стоях, треперейки от срам и страх. Светите Ангели, които ме водеха, почнаха да говорят на бесовете: "Тя отдавна е изоставила блудния живот и дълго време е прекарала в чистота и въздържание". Бесовете отговориха: "И ние знаем, че тя е престанала да води блуден живот, но тя не се е открила на духовния си отец и не е получила от него епитимия, за да поправи предишните си грехове, затова тя е наша, и вие или си вървете или я откупете с добри дела". Светите Ангели посочиха много от моите добри дела, но повече с добрите дела на преподобния Василий покриха греховете ми, и аз едва се избавих от лютата беда. Тръгнахме по-нататък.

МИТАРСТВО 17. Следващото митарство беше митарството на прелюбодеянието, дето се изпитват греховете на живеещите в съпружество; който не е опазил съпружеската вярност и е осквернил ложето си, тук трябва да даде отчет. Тук се изтезават и виновните в изнасилване. Също тук се изпитват и лицата, които са се посветили на Бога и са дали обет за целомъдрие, но не са спазили обета си: Изтезаването на такива е особено страшно. На това митарство аз се оказах много грешна; уличиха ме в прелюбодеяние, и злите духове

вече искаха да ме похитят от ръцете на Ангелите и да ме отведат на дъното на ада. Но светите Ангели много спориха с тях и едва ме откупиха, като оставиха тук всичките ми добри дела до едно и прибавиха твърде много от съкровищницата на преподобния Василий. И като ме взеха оттам, отправихме се по-нататък.

МИТАРСТВО 18. После ние стигнахме до митарството на содомията, където се изпитват греховете, противоречащи и на мъжкото, и на женското естество, също и съвкупленията с бесове и с безсловесни животни, и кръвосмешенията, и други тайни грехове от тоя род, за които е срамно и да си спомним. Князът на това митарство беше най-гнусен измежду всички бесове, които го окръжаваха, и беше покрит със смърдяща гной; безобразието му е трудно да се опише. Всички те горяха от ярост, бързо изтичаха насреща ни и ни обкръжиха. Но, по Божията благодат, не ме намериха грешна в нищо и затова със срам побягнаха назад; ние пък, радвайки се, излязохме от това митарство.

След това светите Ангели ми казаха: "Ти видя, Теодоро, страшните и скверни блудни митарства. Знай, че рядко някоя душа минава през тях, без да я задържат, защото целия свят лежи в злото на съблазните и нечистотиите и всички човеци са сластолюбиви и склонни към блуд. Човек от ранна младост е разположен към тези дела, и едва ли ще се опази от нечистота; малцина са умъртвяващите своите плътски похоти, които затова минават свободно през тези митарства; повечето погиват тук; лютите изтезания похищават душите на блудниците и с ужасни мъки ги отвеждат в ада. Ти пък, Теодоро, благодари на Бога, че по молитвите на свети Василий премина тези блудни митарства, и повече няма да срещнеш задържане".

МИТАРСТВО 19. След блудните митарства пристигнахме до

митарството на ересите, където се изтезаваха човеците за неправилните им мнения по въпросите на вярата, а също за отстъпление от православната вяра, за недоверие към истинното учение, съмнения във вярата, кощунство и други подобни. Това митарство преминах, без да ме задържат, и ние вече бяхме недалече от небесните врати.

МИТАРСТВО 20. Но преди да стигнем входа в Царството Небесно, посрещнаха ни злите духове от последното митарство на немилосърдието и коравосърдечието. Изтезателите от това митарство са особено жестоки, но най-вече князът им. Той е сух и унил на вид и в ярост задушава с немилосърден огън. В това митарство без всякаква пощада се изпитват душите на немилосърдните. и ако се окаже, че някой е извършил много подвизи, спазвал е строго постите, прекарвал е цели ноци в молитва, съхранил е сърдечна чистота и е умъртвил плътта си с въздържание - но в същото време е бил немилосърден, немилостив, глух за молбите на ближния си - той се низвергва от това митарство долу, бива заключен в адската бездна и не получава прощение навеки. Но ние, по молитвите на преподобния Василий, който навсякъде ми помагаше с добри дела, преминахме и това митарство безпрепятствено.

С това свърши поредицата от въздушни митарства, и ние с радост доближихме портите небесни. Те бяха светли като кристал, и наоколо се виждаше неописуемо сияние; в тях сияеха слънцеобразни юноши, които като ме видяха водена от Ангелите към небесните врати се изпълниха с радост от това, че, закриляна от милосърдието Божие, съм преминала въздушните митарства. Те ни посрещнаха любезно и ни въведоха вътре.

Какво видях и чух там, Григорие, аз не мога да ти опиша! Бях доведена до престола на непристъпната Божия слава, Който бе окръжен от Херувими, Серафими и множество

воинства небесни, които възхваляваха Бога с неизказани песни; аз паднах по лице и се поклохих на невидимото и недостъпно за човешкия разум Божество. Тогава небесните сили запяха пресладка песен, възхваляваща Божието милосърдие, което не може да бъде превишено от човешките грехове, и се чу глас, който нареди на водещите ме Ангели да ме отведат да разгледам обителите на светиите, също и всички мъки на грешните, и после да ме оставят на покой в обителта, приготвена за блажения Василий. По тази заповед ме разведоха навсякъде, и аз видях преизпълнените със слава и благодат селения и обители, приготвени за любещите Бога. Водещите ме ми показаха поотделно и обителите на Апостолите, и обителите на Пророците, и обителите на Мъчениците, и обителите на Светителите, и особените обители на всеки чин светии. Всяка такава обител се отличаваше с необикновена красота, а по дължина и ширина бих могла да сравня всяка обител с Цариград, ако (обителите) не бяха още по-красиви и нямаха множество пресветли, не с ръце изработени стаи. Всички, които бяха там, се радваха на моето спасение, посрещаха ме и ме целуваха като прославяха Бога, Който ме избави от лукавия.

Когато обиколихме тези обители, заведоха ме долу в преизподнята, и там видях нетърпимите страшни мъки, които са приготвени в ада за грешниците. Като ми ги показваха, водещите ме Ангели говореха: "Виждаш ли, Теодоро, от какви мъки те избави Господ, по молитвите на свети Василий!" Аз чувах там вопли и плач и горчиви ридания; едни стенеха, други озлобено възклицаваха: горко ни! Имаше и такива, които проклинаха деня на своето рождение, но нямаше кой да ги съжали. Като свършихме да разглеждаме местата на мъченията, Ангелите ме изведоха оттам и ме доведоха в обителта на преподобния Василий, като ми казаха: "Сега преподобни Василий прави помен за тебе". Тогава разбрах, че

съм дошла в това място на упокоението четиридесет дни след разлъчването ми с тялото".

Така и князът на тъмата, който желае да погуби човешкия род, поставя при всеки един човек един от лукавите духове, който винаги ходи подир човека и наблюдава всичките му зли дела от младостта, поощрява го със своите козни и събира всичко лошо, което човек е извършил. После той отнася на митарствата всички грехове, като записва всеки на съответното място. Оттам са известни на въздушните князе всички грехове на всичките хора, които живеят на света. Когато душата се отдели от тялото и се стреми да се извиси на небето при Създателя си, тогава лукавите духове и пречат, като и показват списъци с греховете и; ако душата притежава повече добри дела, тогава те (бесовете) я задържат временно, заключват я в тъмница, където тя не познава Бога (темница неведения Божия) и я измъчват, доколкото им позволи Божията сила, докато душата, по молитвите на Църквата и роднините и, не получи свобода. Ако пък някоя душа се окаже толкова грешна и недостойна пред Бога, че изгуби всяка надежда за спасение и я заплашва вечна гибел, те я смъкват в бездната, където тя се намира до второто пришествие Господне, когато ще започне за нея вечното мъчение в огнената геена. Знай също, че по този начин се изпитват само душите на хората, просветени със светото кръщение. Невярващите в Христа, идолослужителите и въобще всички, които не познават истинския Бог, не се изкачват по този път, понеже през земния си живот са живи само телесно, а душите им са вече погребани в ада. И когато умрат, бесовете без всякакви изпитания вземат душите им и ги смъкват в геената и в пропастта".

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВОТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА
ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА
БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА

ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО

